

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VOORZITTER VAN DE XIVe KAMER

A R R E S T

**nr. 247.116 van 21 februari 2020
in de zaak A. 228.718/XIV-38.113**

In zake: Habibullah MOHAMMADI
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Elisabeth Van Der Haert
kantoor houdend te 1040 Brussel
Louis Schmidtlaan 56
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

de BELGISCHE STAAT, vertegenwoordigd door
de minister van Justitie
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Stefaan Verbouwe en Rutger Robijns
kantoor houdend te 1150 Brussel
Tervurenlaan 270
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 29 juli 2019, strekt tot de nietigverklaring en de schorsing van de tenuitvoerlegging van de beslissing van de Federale Overheidsdienst Justitie, dienst Voogdij, niet gekende datum doch ter kennis gebracht van verzoeker op 4 juni 2019 waarbij wordt vastgesteld dat verzoeker “niet voldoet aan de voorwaarden zoals bedoeld in artikel 5 van Titel XIII, Hoofdstuk 6 ‘Voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen’, van de programmawet van 24 december 2002”, waardoor de voogdij over verzoeker van rechtswege vervalst op de datum van de kennisgeving van de bestreden beslissing.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een nota en een administratief dossier ingediend.

Eerste auditeur Marijke Van Limbergen heeft een verslag opgesteld over het beroep tot nietigverklaring met toepassing van artikel 93, eerste lid, van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 ‘tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State’, en over de vordering tot schorsing met toepassing van artikel 12 van het koninklijk besluit van 5 december 1991 ‘tot bepaling van de rechtspleging in kort geding voor de Raad van State’.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 18 december 2019.

Staatsraad Carlo Adams heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Elisabeth Van Der Haert, die verschijnt voor verzoeker, en advocaat Rutger Robijns, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur Marijke Van Limbergen heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. Verzoeker is België binnengekomen en hij dient op 20 mei 2019 een asielaanvraag in. Hij verklaart alsdan van Afghaanse nationaliteit te zijn en geboren te zijn op 31 mei 2002. Verzoeker wordt onder de hoede geplaatst van de dienst Voogdij doch de dienst Vreemdelingenzaken uit twijfels over de leeftijd van betrokkene.

In het Universitair Ziekenhuis Sint-Rafaël te Leuven ondergaat verzoeker op 27 mei 2019 een medisch onderzoek om na te gaan of hij al dan niet de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt. De arts besluit dat verzoeker “op datum van 27-05-2019 een leeftijd heeft van 20 jaar met een standaarddeviatie van 2 jaar”.

Hierna beslist de dienst Voogdij op niet nader gekende datum dat verzoeker “niet voldoet aan de voorwaarden zoals bedoeld in artikel 5 van Titel XIII, Hoofdstuk 6 ‘Voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen’ van de programmawet van 24 december 2002. Bijgevolg vervalt de plaatsing onder de hoede van Jongeheer Habibullah Mohammadi door de dienst Voogdij van rechtswege op de datum van de kennisgeving van deze beslissing.” Dit is de bestreden beslissing.

IV. Onderzoek van de middelen

Enig middel

Uiteenzetting van het middel

4. Verzoeker werpt in een enig middel de schending op van de artikelen 3 en 7 van Titel XIII, Hoofdstuk 6 ‘Voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen’ van de programmawet (I) van 24 december 2002 (hierna: de voogdijwet), van artikel 3 van het koninklijk besluit van 22 december 2003 ‘tot uitvoering van Titel XIII, Hoofdstuk 6 “Voogdij over niet-begeleide

minderjarige vreemdelingen” van de programmawet (I) van 24 december 2002’ (hierna: het koninklijk besluit van 22 december 2003), van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 ‘betreffende de uitdrukkelijke motivering van administratieve bestuurshandelingen’ (hierna: de wet van 29 juli 1991), en van “de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, waaronder de verplichting de beslissingen afdoende te motiveren, het zorgvuldigheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel en de verplichting rekening te houden met alle elementen van het dossier”. Hij licht dit als volgt toe:

“1.

Artikel 7 van de Programmawet van 24 december 2002 (I) (art. 479) - Titel XIII - Hoofdstuk VI : Voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen bepaalt dat:

‘§ 1. Wanneer de dienst Voogdij of de overheden bevoegd voor asiel, toegang tot het grondgebied, verblijf en verwijdering twijfel koesteren omtrent de leeftijd van de betrokken persoon, laat de dienst Voogdij onmiddellijk een medisch onderzoek door een arts uitvoeren teneinde na te gaan of deze persoon al dan niet jonger is dan 18 jaar.

Het medisch onderzoek geschiedt onder toezicht van de dienst Voogdij.

De kosten van dat medisch onderzoek zijn ten laste van de overheid die het heeft gevraagd. Ingeval de dienst Voogdij uit eigen beweging een onderzoek laat verrichten, zijn de kosten ten laste van die dienst.

§ 2. Wanneer uit het medisch onderzoek blijkt dat betrokkene minder dan 18 jaar oud is, wordt gehandeld overeenkomstig artikel 8.

Wanneer uit het medisch onderzoek blijkt dat betrokkene meer dan 18 jaar oud is, vervalt de hoede door de dienst Voogdij van rechtswege. De dienst Voogdij stelt daarvan onmiddellijk de betrokkene in kennis, alsook de overheden bevoegd voor asiel, toegang tot het grondgebied, verblijf en verwijdering, en iedere andere betrokken overheid.

§ 3. Ingeval van twijfel over de uitslag van het medisch onderzoek, wordt met de jongste leeftijd rekening gehouden’ [...].

Aangezien in het geval van verzoeker een twijfel werd geuit betreffende zijn minderjarigheid, werd op 27 mei 2019 een medisch onderzoek uitgevoerd om na te gaan of hij al dan niet jonger is dan 18 jaar.

De resultaten van de radiologische onderzoeken die uitgevoerd werden op de Heer Mohammadi Habibullah zijn de volgende :

- Het onderzoek van de handpolsradiografie wijst in de richting van een persoon met een biologisch matuur skelet, wat neer komt op een leeftijd van minstens 18 jaar (stuk 3 - p. 5),

- Het tandheelkundig onderzoek wijst in de richting van een persoon die ouder is dan 16 jaar,

- Het onderzoek van de clavicula-radiografie toont aan dat de persoon in kwestie waarschijnlijk een leeftijd rond 20 jaar heeft met een standaarddeviatie van 2 jaar.

Op basis van deze resultaten, werd door Dr. [G.W.] en Dr. [L.B.] geconcludeerd dat de Heer Mohammadi Habibullah een leeftijd heeft bereikt van 20 jaar met een standaardvariatie van 2 jaar (stuk 3) en dat hij bijgevolg meerderjarig is.

Deze conclusie werd mutatis mutandis overgenomen door verwerende partij om de

meerderjarigheidsbeslissing van de Heer Mohammadi Habibullah te staven, zonder toetsing van de legaliteit van deze conclusie in het licht van artikel 7 van de Programmawet van 24 december 2002 (I).

Deze conclusie weerspiegelt echter de resultaten van de drie testen die uitgevoerd werden, niet, aangezien enkel het resultaat van de radiografie van de sleutelbeenderen in overweging genomen werd.

Inderdaad, op basis van het medisch verslag, kan enkel geconcludeerd worden dat geen rekening gehouden werd met de resultaten van de twee andere testen - de handpolsradiografie en het tandheelkundig onderzoek - , hoewel het resultaat van één van deze twee testen wijst in de richting van een persoon die ouder is dan 16 jaar, en bijgevolg in de richting van een persoon die mogelijk minderjarig is.

Artikel 7, §3 bepaalt echter dat, ingeval van twijfel, met de jongste leeftijd rekening gehouden moet worden, in casu, 16 jaar voor wat betreft het resultaat van het tandheelkundig onderzoek.

Een twijfel is echter inherent aan de onderzoeken die uitgevoerd werden op de Heer Mohammed Habibullah, gezien, o.a., de persoonlijke elementen eigen aan elk individu, waardoor de resultaten variabel zijn en nooit 100% zeker kunnen zijn (zie ook infra). Sowieso moet bijgevolg rekening gehouden worden met de jongste leeftijd die uit de onderzoeken naar voren komt.

Ook het medisch verslag stelt (stuk 3) :

‘Hierbij is het belangrijk te vermelden dat bij twijfel of tegenstrijdige resultaten steeds het voordeel van de twijfel wordt toegekend in het belang van de onderzochte persoon die verklaart minderjarig te zijn. Dit impliceert dat op dat moment de voorkeur wordt gegeven aan de laagste resulterende en relevante leeftijdsschatting dewelke op basis van één van de drie werd bereikt’.

In het onderhavige geval, moest de verwerende partij rekening houden met het resultaat dat wijst op de jongste leeftijd en de Heer Mohammed Habibullah bijgevolg minderjarig verklaren.

Verwerende partij schendt bijgevolg artikelen 3 en 7 van de Programmawet van 24 december 2002 (I) (art. 479) - Titel XIII - Hoofdstuk VI: Voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen en de verplichting rekening te houden met alle elementen van het dossier daar geen rekening gehouden werd met de resultaten die wijzen op het feit dat de Heer Mohammadi minderjarig kan zijn (16 jaar), hoewel er duidelijk een twijfel is omtrent de schatting van zijn leeftijd.

2.

Verder is verzoeker van oordeel dat de motivatie van de bestreden beslissing gebrekkig, stereotypisch en onjuist is en het hoofd niet biedt aan een deftige en serieuze analyse van de zaak.

Ten eerste, vermeldt de bestreden beslissing de resultaten niet van de verschillende medische onderzoeken die uitgevoerd werden. De bestreden beslissing is inderdaad enkel gebaseerd op de conclusie van het medisch rapport (‘Analyse van deze gegevens geeft mijn inziens aan dat Mohammadi Habibullah op datum van 27-05-2019 een leeftijd heeft van 20 jaar met een standaarddeviatie van 2 jaar’).

Ten tweede, miskent de motivatie van de bestreden beslissing artikel 7, §3 van de Programmawet van 24 december 2002 (I) (art. 479) - Titel XIII - Hoofdstuk VI: Voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen aangezien, uit de motivatie, niet blijkt dat de verwerende partij rekening gehouden heeft met de jongste leeftijd.

Verzoeker is bijgevolg van mening dat hij, op basis van de motivatie van de bestreden beslissing, in de onmogelijkheid is om de redenen te begrijpen van de conclusie die bepaalt dat hij 20 jaar oud is met een standaarddeviatie van 2 jaar en dat hij in de onmogelijkheid is te begrijpen waarom - hoewel artikel 7, §3 van de bovenvermelde wet bepaalt dat met de jongste leeftijd rekening gehouden moet

worden - geen rekening gehouden werd met het resultaat van het tandheelkundig onderzoek waaruit blijkt dat hij mogelijk 16 jaar oud is.

Ten derde, wordt niet aangegeven waarom de conclusie van het medisch rapport *mutatis mutandis* overgenomen werden, hoewel deze conclusie foutief is en strijdig met artikel 7 van de Programmawet van 14 december 2002 (zie *supra*).

Verzoeker is bijgevolg van mening dat de motivatie van de bestreden beslissing hem niet in staat stelt de beslissing te begrijpen en dat de verwerende partij dus haar uitdrukkelijke motiveringsplicht schendt die voortvloeit uit artikelen 2 en 3 van de Wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, alsook het beginsel van behoorlijk bestuur om de beslissingen afdoende te motiveren.

3.

Ook Uw Raad is van mening dat, in dergelijke zaken waar geen rekening gehouden wordt met de resultaten van een test, die mogelijk wijzen op een minderjarigheid, de verwerende partij haar beslissing niet afdoende motiveert.

Zo heeft Uw Raad, in een gelijkaardige zaak, recent geacht dat:

‘Eu égard aux résultats de ces trois tests, au fait que la partie adverse ne démontre pas que l’auteur du rapport ait écarté le résultat de la radiographique de la main et du poignet, à la circonstance qu’au regard du résultat de la radiographique de la main et du poignet, il ne peut être exclu, en tenant compte de l’écart-type de 1,5 an, que le requérant ait moins de dix-huit ans et à l’absence d’explication dans le rapport médical quant à sa conclusion générale, la motivation de l’acte attaqué, qui se fonde sur le rapport médical, ne permet pas de comprendre pourquoi la partie adverse a conclu que l’âge du requérant pouvait être estimé à 22,5 ans avec un écart-type de 1,7 ans’ (Raad van State, arrest nr. 242567 van 9 oktober 2018).

In een andere gelijkaardige zaak, heeft Uw Raad recent geoordeeld dat:

‘Eu égard aux résultats des trois tests et à la circonstance que, sur la base du résultat de la radiographie de la main et du poignet, il ne peut être exclu en tenant compte de l’écart-type de 1,5 an que le requérant ait moins de dix-huit ans et à l’absence d’explication sur ce point dans la conclusion finale du rapport médical, la motivation de l’acte attaqué, qui se fonde sur ce rapport, ne permet pas de comprendre pourquoi la partie adverse a conclu que l’âge du requérant pouvait être estimé à 22,6 ans avec un écart-type de deux ans et demi. L’écartement du résultat du test de la radiographie de la main et du poignet devait reposer sur une motivation d’autant plus explicite qu’il donne un âge possible compatible avec le passeport produit par le requérant’ (Raad van State, arrest nr. 244051 van 28 maart 2019).

Uw Raad heeft ook geoordeeld dat:

‘Eu égard aux résultats de ces trois tests, au fait que la partie adverse ne démontre pas que l’auteur du rapport ait écarté le résultat de la radiographique de la main et du poignet, à la circonstance qu’au regard du résultat de cette radiographique de la main et du poignet, il ne peut être exclu, en tenant compte de l’écart-type de 1,5 an, que le requérant ait moins de 18 ans et à l’absence d’explication dans le rapport médical quant à sa conclusion générale, la motivation de l’acte attaqué, qui se fonde sur le rapport médical, ne permet pas de comprendre pourquoi la partie adverse a conclu que l’âge du requérant pouvait être estimé à 20,3 ans avec un écart-type de deux ans.

Enfin, dans l’arrêt n° 236.951 du 29 décembre 2016 invoqué par la partie adverse, le Conseil d’État a en effet considéré que seule la conclusion générale du rapport médical était pertinente pour la détermination de l’âge et non le résultat de chaque test. Toutefois, il importe que la conclusion générale soit compréhensible au regard des résultats des trois tests qui mènent à sa formulation et que la partie adverse justifie donc suffisamment cette conclusion générale. Tel n’est pas le cas lorsque, comme en l’espèce, le requérant pourrait avoir moins de 18 ans, selon l’un des tests,

et qu'il n'est pas expliqué dans la conclusion générale pourquoi, au regard des trois tests dont l'un n'exclut pas la minorité du requérant, il est conclu au fait que le requérant a plus de 18 ans' (Raad van State, arrest nr. 243219 van 13 december 2018).

Deze drie rechtspraken zijn hier uiterst pertinent omdat ook in het onderhavige geval in de beslissing niet aangeduid wordt waarom er geen rekening wordt gehouden met het feit dat verzoeker, op basis van het resultaat van het tandheelkundig onderzoek, minderjarig kan zijn. De verwerende partij motiveert niet afdoende betreffende de uitsluiting van dit resultaat, hoewel het resultaat van deze test wijst op een persoon van minder dan 18 jaar en een twijfel betreffende de minderjarigheid van verzoeker dus niet uitgesloten kan worden.

Deze rechtspraken kunnen dus mutatis mutandis toegepast worden op deze zaak.

4.

De verwerende partij heeft geen rekening gehouden met de resultaten van het tandheelkundig onderzoek, waaruit blijkt dat de Heer Mohammadi Habibullah mogelijk 16 jaar oud is.

Dienst Voogdij stelt echter duidelijk dat het medisch onderzoek een drievoudige radiografie van het gebit, de clavicula en de handpols omvat, om de discrepanties te minimaliseren die onvermijdelijk voortvloeien uit dit soort onderzoeken.

België koos inderdaad 'voor een combinatie van deze drie tests omdat er kritiek is op de geldigheid en de betrouwbaarheid van alle drie tests. De gemiddelde leeftijd die uit deze drie tests naar voor komt, is een benadering en altijd een schaal met een aangegeven foutenmarge'.

In het rapport 'La détermination de l'âge en Europe' van december 2013 stelt de EASO wat volgt :

'Il est largement reconnu qu'il n'existe pas, actuellement, de méthode permettant de déterminer l'âge exact d'une personne. Il est important de noter qu'aucune méthode unique ne peut nous donner précisément l'âge d'une personne et qu'il y a donc lieu de prendre cet aspect en considération dans le processus d'évaluation des éléments pertinents'.

(Vrije vertaling : Het is algemeen erkend dat er nog geen methode is voor het bepalen van de exacte leeftijd van een persoon. Het is belangrijk op te merken dat er geen enkele methode ons de exacte leeftijd van een persoon kan geven en het is daarom noodzakelijk hiermee rekening te houden bij de evaluatie van pertinente elementen).

Verder zijn ook de experten het eens over het feit dat één medische test onvoldoende is om de leeftijd van een persoon te schatten :

Zo leest men in een document van Charlotte Van Zeebroeck voor de Service droit des jeunes:

'En Allemagne, dans le courant de l'année 2000, un groupe d'étude interdisciplinaire pour la détermination de l'âge sous l'angle judiciaire ('Study Group on Forensic Age Diagnostics de l' 'Institute of Legal Medicine, Charité - Universitätsmedizin à Berlin) a développé des recommandations pour garantir des expertises de qualité. Selon ces recommandations, une évaluation doit toujours se baser sur une combinaison des trois méthodes d'examen suivantes :

- examen corporel en tenant compte des données anthropométriques (grandeur et poids, type d'anatomie), des signes de puberté ainsi que d'éventuels troubles du développement ayant une incidence sur la détermination de l'âge;

- examen radiographique de la main gauche;

- examen dentaire avec évaluation de la croissance dentaire et radiographie de la dentition;

- en outre, une radiographie de la clavicule est recommandée afin d'établir si une personne a atteint l'âge de 21 ans' [...].

(Vrije vertaling : In Duitsland, in de loop van de jaren 2000, heeft een interdisciplinaire studiegroep voor de bepaling van de leeftijd onder gerechtelijk standpunt ('Study Group on Forensic Age Diagnostics van de 'Institute of Legal Medicine, Charité - Universitätsmedizin' in Berlijn) aanbevelingen ontwikkeld voor het waarborgen van kwalitatieve expertises. Volgens deze aanbevelingen moet een evaluatie altijd gebaseerd zijn op een combinatie van drie onderzoeksmethoden uit de volgende:

- Lichamelijk onderzoek gelet op de antropometrische gegevens (lengte en gewicht, type anatomie), tekens van puberteit en mogelijke ontwikkelingsstoornissen dat de bepaling van de leeftijd beïnvloeden;
- Radiografisch onderzoek van de linkerhand;
- Dentale onderzoek met de beoordeling van de groei en tandheelkundige röntgenfoto van de tanden;
- Bovendien, een röntgenfoto van het sleutelbeen wordt aanbevolen om te bepalen of een persoon de leeftijd van 21 heeft bereikt).

In een artikel van Andreas Schmeling, Pedro Manuel Garamendi, Jose Luis Prieto and Maria Irene Landa, Forensic Age Estimation in Unaccompanied Minors and Young Living Adults leest men ook :

'It also recommends that these methods are used in combination for the purpose of increasing accuracy in age assessment and to facilitate the identification of age-relevant developmental disorders' [...].

(Vrije vertaling : Bovendien raadt het ook aan dat deze werkwijzen in combinatie zouden worden gebruikt met het oog op het verbeteren van de nauwkeurigheid in de leeftijdsbeoordeling en het vergemakkelijken van de identificatie van leeftijd-relevante ontwikkelingsstoornissen).

'AGFAD Guidelines on Age Estimation in Living Subjects recommend that when performing a FAE different methods must applied in the same subject. These recommendations mean that in the same subject different FAE results will be available (AGFAD, 2001). Previous series (Garamendi et al., 2005) proved that the accuracy of FAE improves when different age estimation methods are simultaneously applied' [...].

(Vrije vertaling : AGFAD Guidelines on Age Estimation in Living Subjects adviseren bij het uitvoeren van een FAE (Forensic Age Estimation) dat verschillende methoden worden toegepast op hetzelfde onderwerp. Deze aanbevelingen betekenen dat voor hetzelfde onderwerp verschillende FAE resultaten beschikbaar (AGFAD, 2001) zullen zijn. Uit vorige series (Garamendi et al., 2005) bleek dat de nauwkeurigheid van FAE verbetert wordt wanneer verschillende leeftijdsbepalingmethoden gelijktijdig worden toegepast).

De Hoge Raad voor Volksgezondheid in Frankrijk heeft op 23 januari 2014 een advies gegeven betreffende de beoordeling van de meerderjarigheidsbeoordeling van een niet-begeleide minderjarige vreemdeling :

'il n'y a pas de nouvelles données scientifiques permettant de déterminer avec précision et fiabilité l'âge d'un individu. Dans le cadre d'une requête judiciaire, si une demande médicale intervient en dernier ressort, une combinaison de méthodes s'impose aux médecins, dans le cadre d'une unité hospitalière de médecine légale' [...].

(Vrije vertaling : Er zijn geen nieuwe wetenschappelijke gegevens die het mogelijk maken nauwkeurig en betrouwbaar de leeftijd van een individu te bepalen. Als onderdeel van een gerechtelijke verzoek, als een medische aanvraag uiteindelijk ingrijpt, is een combinatie van technieken nodig voor artsen, in het kader van een forensisch ziekenhuisafdeling).

Verwerende partij moest bijgevolg rekening houden met de resultaten van de drie onderzoeken die uitgevoerd werden, wat zij niet gedaan heeft aangezien, bij de

berekening van de gemiddelde leeftijd, geen rekening gehouden werd met het resultaat van de handpolsradiografie en het tandheelkundig onderzoek.

Verder moet rekening gehouden worden met het feit dat de medische onderzoeken die uitgevoerd werden op verzoeker, met name een tandheelkundig onderzoek, een sleutelbeenradiografie en een handpolsradiografie zowel wetenschappelijk als politiek gezien twijfelachtig en dubieus zijn wanneer deze onderzoeken gebruikt worden om een leeftijd te schatten.

Zo heeft de Académie nationale des médecins van Frankrijk op 16 januari 2007 een rapport aangenomen waarin duidelijk staat dat :

‘L’Académie

- confirme que la lecture de l’âge osseux par la méthode de Greulich et Pyle universellement utilisée, permet d’apprécier avec une bonne approximation l’âge de développement d’un adolescent en dessous de 16 ans. Cette méthode ne permet pas de distinction nette entre 16 et 18 ans’.

(Vrije vertaling : De Academie

- bevestigt dat de analyse van de botleeftijd volgens de methode van Greulich en Pyle die universeel wordt gebruikt, toelaat om met een goede benadering de ontwikkelingsleeftijd van een tiener onder de 16 jaar te schatten. Deze methode laat geen duidelijk onderscheid tussen 16 en 18 jaar toe)

In een artikel van 14 november 2014, dat in het Frans nieuwsblad Liberation werd gepubliceerd, leest men:

‘André Deseur, vice-président du Conseil de l’ordre français des médecins, a affirmé qu’ ‘il y a une absence totale de fiabilité de ces techniques’ et qui souhaite en finir avec ces tests où ‘les médecins se retrouvent à prendre une position qui ne devrait pas être déterminante [...]

Patrick Chariot, chef du service de médecine légale de l’hôpital de Bondy (Seine-Saint-Denis), bataille lui aussi, en vain, depuis des années pour faire entendre raison à la justice : ‘Non, il n’existe pas de technique médicale pour déterminer de manière fiable l’âge d’une personne.’

(Vrije vertaling : André Deseur, vice-president van de Raad van de Franse Orde van Geneesheren, zei dat ‘er een totaal gebrek aan betrouwbaarheid is van deze technieken’ en wil een einde zetten aan deze tests waar ‘artsen een positie moeten nemen die niet doorslaggevend zou moeten zijn’ [...]

Patrick Chariot, hoofd van de forensische geneeskunde van het ziekenhuis Bondy (Seine-Saint-Denis), strijd ook sinds jaren, zonder succes, om de justitie tot rede te brengen : ‘Nee, er is geen medische techniek om op betrouwbare wijze de leeftijd van een persoon te bepalen’).

Ook de Belgische Orde der Artsen stelt dat de interpretatie van een röntgenfoto ‘geen onfeilbare methode om de leeftijd van een persoon te bepalen’ is.

Een twijfel betreffende de resultaten van de onderzoeken die uitgevoerd werden, kan bijgevolg nooit uitgesloten worden, en ook niet in onderhavige zaak. In casu, moet inderdaad redelijk aangenomen worden dat de resultaten van de drie onderzoeken die uitgevoerd werden, niet duidelijk wijzen in de richting van een persoon die meerderjarig is en dat een twijfel betreffende de minderjarigheid van verzoeker niet uitgesloten kan worden.

De tegenpartij heeft met deze twijfel echter geen rekening gehouden en schendt bijgevolg artikelen 3 en 7 van de Programmawet van 24 december 2002 (I) (art. 479) - Titel XIII - Hoofdstuk VI: Voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen en algemene beginselen van behoorlijk bestuur, waaronder het zorgvuldigheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel en de verplichting rekening te houden met alle elementen van het dossier.

5.

Aangezien enkel met de radiografie van de sleutelbeenderen werd rekening gehouden voor de schatting van de leeftijd van de Heer Mohammadi Habibullah, is het van essentieel belang om de betrouwbaarheid van deze test meer specifiek te analyseren.

In het medisch verslag van Dr. [G.W.] en Dr. [L.B.] leest men: 'Radiologisch onderzoek van het sternoclaviculaire gewricht toont dat de mesiale epiphyse van beide sleutelbeenderen slechts partieel verbeend is in combinatie met de aanwezigheid van een zichtbare fissuur, wat volgens het onderzoek van Schmeling et al. overeenkomt met stadium type 3' [...].

In het artikel van Andreas Schmeling, Pedro Manuel Garamendi, Jose Luis Prieto and Maria Irene Landa 'Forensic Age Estimation in Unaccompanied Minors and Young Living Adults' leest men wat volgt :

'There is only one study referring to conventional radiography that meets the requirements of a reference study as stated by the Study Group on Forensic Age Diagnostics (Schmeling et al., 2008). In this study the earliest age at which stage 3 was detected in either sex was 16 years. Stage 4 was first observed in women at 20 years and in men at 21 years. Stage 5 was first achieved by both sexes at age 26 (Schmeling et al., 2004)'.

(Vrije vertaling : Er is slechts één onderzoek met betrekking tot de conventionele radiografie dat voldoet aan de eisen van een referentie-onderzoek zoals aangegeven door de Studiecommissie voor Forensic Age Diagnostics (Schmeling et al., 2008). In deze studie is de vroegste leeftijd waarop fase 3 werd gedetecteerd in beide geslachten van 16 jaar. Stadium 4 werd voor het eerst waargenomen bij vrouwen van 20 jaar en bij mannen van 21 jaar. Stadium 5 werd voor het eerst verkregen door beide seksen op een leeftijd van 26 (Schmeling et al., 2004)).

In de conclusie van het artikel van El Morsi, D.A.; El-Atta, H.M.A.; Elmaadawy, M.; Tawfik, A.M. & Batouty, N. H., 'Age estimation from ossification of the medial clavicular epiphysis by computed tomography', wordt het volgende aangeraden :

'The study recommended using stage 1 to be <17 years; stage 2 to be >15 years and <18 years; Stage 3 to be >15 years and <23 years; stage 4 of maturation to be >19 years and stage 5 to be >21 years'.

Dat fase 3 bijgevolg al voorkomt bij jongens van 15-16 jaar;

In een rapport van UNICEF leest men wat volgt :

'L'évaluation de la fusion de la clavicule : cette méthode ne peut être utilisée que pour établir si une personne est âgée de plus ou de moins de 21 ans, âge auquel la clavicule atteint généralement sa pleine maturation'.

(Vrije vertaling : De beoordeling van de fusie van het sleutelbeen: deze methode kan alleen worden gebruikt om te bepalen of een persoon over of onder de 21 jaar, wanneer het sleutelbeen meestal zijn volle rijping bereikt).

Ook de Hoge Raad voor Volksgezondheid in Frankrijk acht in zijn advies van 23 januari 2014:

'Le scanner de la clavicule donnerait une estimation correcte après 21 ans mais pas vers 18 ans';

(Vrije vertaling : De scan van de sleutelbeen geeft een juiste inschatting na 21 jaar, maar niet tot 18).

Uit deze verschillende verslagen en rapporten, blijkt dus duidelijk dat een fase 3 reeds bij een jongen van 16 jaar waargenomen kan worden.

Aangezien de leeftijdsbepaling van de Heer Mohamaddi uitsluitend is gebaseerd op het resultaat van de radiografie van de sleutelbeenderen, moeten deze resultaten betrouwbaar zijn en zonder enige twijfel wijzen in de richting van een persoon die meerderjarig is. Dit is in casu echter niet het geval aangezien niet uitgesloten kan

worden dat de Heer Mohammadi slechts 16 jaar zou zijn, en dus minderjarig zou zijn.

Gezien de bovenstaande elementen, schendt verwerende partij het algemeen beginsel van behoorlijk bestuur van zorgvuldigheid en het algemeen beginsel van behoorlijk bestuur van redelijkheid-. Verder schendt de verwerende partij, aangezien enkel rekening gehouden werd met de radiografie van de sleutelbeenderen, die niet betrouwbaar is, artikel 7 van Titel XIII, Hoofdstuk 6 ‘Voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen’ van de programmawet van 24.12.02, gewijzigd bij de programmawet van 22.12.03 en de programmawet van 27.12.01.”

Beoordeling

5. Verzoeker is van mening dat geen rekening is gehouden met de in artikel 7, § 3, van de voogdijwet bedoelde “jongste leeftijd”, vermits “geen rekening gehouden werd met het tandheelkundig onderzoek, waaruit blijkt dat hij mogelijk 16 jaar oud is”. Enkel het resultaat van de radiografie van het sleutelbeen zou in overweging zijn genomen.

Uit het verslag van het medisch onderzoek blijkt dat de arts zich steunt op een drieledig onderzoek, waarvan elk deelonderzoek individueel wordt geïnterpreteerd en waarna een algemene conclusie wordt getrokken met de eigenlijke leeftijdsschatting. Bij het bepalen in de bestreden beslissing of verzoeker al dan niet de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt, is de eindconclusie van de arts op basis van die deelonderzoeken relevant en niet het resultaat van een afzonderlijk deelonderzoek. Die eindconclusie en niet, zoals verzoeker voorhoudt, de conclusie van ieder deelonderzoek afzonderlijk, is derhalve ook bepalend voor de in het voornoemde artikel 7, § 3, bedoelde “jongste leeftijd”. Indien de arts voor zijn eindconclusie een deviatiefactor vermeldt, wordt de ondergrens daarvan in aanmerking genomen voor het bepalen van de leeftijd. Te dezen is de eindconclusie dat verzoeker “op datum van 27-05-2019 een leeftijd heeft van 20 jaar met een standaarddeviatie van 2 jaar”. Dat er verschillen bestaan tussen de resultaten van de deelonderzoeken, doet geen afbreuk aan het feit dat daaruit een leeftijd van ouder dan 18 jaar kan worden afgeleid.

Bovendien wordt in het medisch verslag met betrekking tot de handpolsradiografie toegelicht dat, wanneer de skeletale groei is beëindigd, het individu biologisch gezien matuur is, hetgeen voor jongens overeenstemt met een leeftijd van minstens 18 jaar. Hierbij wordt aangegeven dat men via een radiografie van het handpolsgewricht niet meer kan bepalen hoeveel ouder deze individuen zijn, zodat “in het geval van een volledig beëindigde skeletale groei [...] ter hoogte van het handpolsgewricht, [...] het resultaat van de handpolsradiografie niet meer [zal] meetellen voor de eigenlijke leeftijdsschatting, net omdat men niet juist kan vaststellen sinds hoeveel dagen, maanden of jaren deze groei volledig beëindigd is” en dat “de resultaten van de andere twee radiologische onderzoeken [...] dan determinerend [zijn]. Bij de eigenlijke leeftijdsschatting van verzoeker wordt dan ook vermeld dat het gaat om “een biologisch matuur skelet”, hetgeen neerkomt op “een leeftijd van minstens 18 jaar”. Om de hierboven aangegeven reden wordt in de conclusie van het leeftijdsonderzoek dus enkel vermeld dat “het onderzoek van de handpols-radiografie wijst in de richting van een persoon met matuur skelet”, zonder nadere vermelding van de leeftijd.

Verder wordt in het medisch verslag aangegeven dat “een leeftijdsschatting op basis van de aanwezige tanden die allemaal volledig afgevormd zijn resulteert op basis van eigen onderzoek in een leeftijd ouder dan 16 jaar”, waarbij het “onmogelijk [is] om te bepalen hoeveel dagen, maanden of jaren deze tanden reeds afgevormd zijn”, zodat het, “omdat er geen wijsheidstanden zijn, [...] het niet mogelijk [is] een dentale leeftijdsschatting uit te voeren die een antwoord kan geven op de vraag van de meerderjarigheid”. In de conclusie van het leeftijdsonderzoek wordt vermeld dat “het tandheelkundig onderzoek wijst in de richting van een persoon die ouder dan 16 jaar is”. Er wordt dus niet vastgesteld dat verzoeker “mogelijk 16 jaar oud is”, zoals verzoeker thans aanvoert, enkel dat hij “ouder dan 16 jaar” is, waarbij geen antwoord kan worden gegeven op de vraag of verzoeker ouder of jonger is dan 18 jaar. Verzoekers kritiek berust wat dit betreft op een verkeerde lezing van het verslag van het leeftijdsonderzoek.

Anders dan verzoeker voorhoudt, kan derhalve niet worden gesteld dat voor de leeftijdsschatting enkel rekening is gehouden met de radiografie van het sleutelbeen, louter omdat de eindconclusie overeenstemt met het resultaat van deze ene test.

6. Wat het medisch onderzoek betreft, is de bestreden beslissing formeel afdoende gemotiveerd wanneer het resultaat van dat onderzoek in de bestreden beslissing wordt vermeld. Te dezen geeft de bestreden beslissing de conclusie van dat onderzoek weer, waaruit blijkt dat verzoeker meer dan 18 jaar oud is. Het is hierbij niet vereist dat de beslissing eveneens aangeeft welke medische onderzoeken werden uitgevoerd noch dat de resultaten van het medisch onderzoek samen met de bestreden beslissing worden betekend. Overigens blijkt dat verzoeker kennis heeft van het verslag van het medisch onderzoek, vermits hij het bij het verzoekschrift tot nietigverklaring heeft gevoegd en er in detail op ingaat.

Anders dan verzoeker voorhoudt, wordt, zoals *supra* is uiteengezet, in het verslag van het medisch onderzoek duidelijk aangegeven waarom de leeftijd van “ouder dan 16 jaar” op basis van het orthopantomogram verder niet kan worden gebruikt voor het leeftijdsonderzoek.

Verzoeker toont dan ook geen schending aan van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991.

7. De verwijzing naar enkele arresten van de Raad van State vermag geen afbreuk te doen aan het voorgaande vermits elke leeftijdsbeslissing individueel is en op een individueel medisch onderzoek is gesteund. Het weze herhaald dat te dezen in het verslag van het leeftijdsonderzoek duidelijk wordt toegelicht waarom de op basis van het orthopantomogram vermelde leeftijd van “ouder dan 16 jaar” niet in aanmerking kan worden genomen voor de conclusie van het leeftijdsonderzoek. Daarenboven wordt bij het resultaat van de

handpolsradiografie ook “een leeftijd van minstens 18 jaar aangegeven”, hetgeen overeenstemt met de radiografie van het sleutelbeen en met de eindconclusie.

8. Verzoeker weidt nog uit over de (on)betrouwbaarheid van medische onderzoeken voor leeftijdsbepaling en steunt zich op enkele standpunten dienaangaande in publicaties uit verschillende landen. Hij beperkt zich daarin tot algemene kritiek doch hij toont niet aan dat het medisch onderzoek te dezen ondeskundig, onbetrouwbaar of niet correct is. Zo blijkt dat de arts eventuele afwijkingen ten gevolge van genetische, etnische of andere factoren heeft opgevangen door, waar nodig, een standaarddeviatie te hanteren. De wetgever heeft met de medische leeftijdstest overigens niet de bedoeling gehad de exacte leeftijd van de betrokkene te laten achterhalen doch enkel uitsluitel te krijgen of de betrokkene al dan niet de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt. Verzoeker ontkracht aldus niet dat het medisch onderzoek met de vereiste deskundigheid is gebeurd en dat de arts bij de beoordeling van de objectieve gegevens die hem voorlagen, rekening heeft gehouden met alle gegevens die in de huidige stand van de wetenschap gemeenzaam worden aanvaard.

Naar luid van artikel 7, § 1, van de Voogdijwet laat de dienst Voogdij, indien hij twijfel koestert omtrent de leeftijd van de betrokken persoon, onmiddellijk een medisch onderzoek door een arts uitvoeren teneinde na te gaan of die persoon al dan niet jonger is dan 18 jaar. Nu de wet zelf het medisch onderzoek als bewijsmiddel heeft ingesteld wanneer twijfel over de leeftijd van de betrokkene bestaat, blijkt geen schending van een algemeen beginsel van behoorlijk bestuur uit het feit dat de dienst Voogdij de bestreden beslissing heeft genomen op grond van dergelijk leeftijds onderzoek.

9. Verzoeker zet niet uiteen op welke wijze artikel 3 van het koninklijk besluit van 22 december 2003 zou zijn geschonden met het bestreden arrest.

10. Het enige middel is, voor zover ontvankelijk, ongegrond.

V. Over de vordering tot schorsing

11. Deze zaak vereist slechts korte debatten zodat er grond is om toepassing te maken van artikel 93 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 ‘tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State’. Er is bijgevolg geen grond meer om de vordering tot schorsing te onderzoeken.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep tot nietigverklaring.

2. De Raad van State verwerpt de vordering tot schorsing.

3. Verzoeker wordt verwezen in de kosten van het beroep tot schorsing, begroot op een rolrecht van 200 euro en een rechtsplegingsvergoeding van 140 euro, die verschuldigd is aan de verwerende partij.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van eenentwintig februari tweeduizend twintig, door de Raad van State, XIVE kamer, samengesteld uit:

Carlo Adams,	waarnemend voorzitter, staatsraad,
bijgestaan door	

Joris Casneuf,	griffier.
----------------	-----------

De griffier

De voorzitter

Joris Casneuf

Carlo Adams